

17 Ιουλίου, 1992

[ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ, ΠΟΓΙΑΤΖΗΣ, ΑΡΤΕΜΗΣ, Δ/στές]

ΧΑΡΙΤΟΣ ΣΤΑΥΡΙΝΟΥ,

Εφεσείων - Ενάγων,

v.

UNITED NATIONS ΚΑΙ ΑΛΛΟΣ,

Εφεσίβλητοι - Εναγόμενοι.

(Πολιτική Έφεση Αρ. 8145).

Δικαιοδοσία Δικαστηρίων. — Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών και Δύναμη των Ηνωμένων Εθνών στην Κύπρο (UNFICYP) — Δεν υπόκειται στη δικαιοδοσία των Κυπριακών Δικαστηρίων.

Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών — Δύναμη των Ηνωμένων Εθνών στην Κύπρο (UNFICYP) — Απολαμβάνουν καθεστώς πλήρους ετεροδικίας στην Κύπρο.

Διεθνές Δίκαιο — Διπλωματικοί πράκτορες — Απολαμβάνουν καθεστώς ετεροδικίας στην χώρα όπου είναι διαπιστευμένοι — Εννοια του όρου "ετεροδικία".

Συνταγματικό δίκαιο — Καθεστώς ετεροδικίας των διπλωματικών πρακτόρων που είναι διαπιστευμένοι στην Κυπριακή Δημοκρατία και των οντοτήτων που εξομοιούνται με αυτούς — Δεν παραβιάζει τις πρόνοιες των άρθρων 30.1 και 28 του Συντάγματος.

Στις 29.6.81 ο εφεσείων υπέστη σωματικές βλάβες στο Αρχηγείο της Δύναμης των Ηνωμένων Εθνών στην Κύπρο, ενώ ήταν στην υπηρεσία της. Με αγωγή του εναντίον του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών και της Δύναμης των Ηνωμένων Εθνών στην Κύπρο (UNFICYP), μέσω του διοικητή της, αξίωσε αποζημιώσεις λόγω αμέλειας και/ή παράβασης καθήκοντος και/ή παράβασης σύμβασης εργασίας. Το πρωτόδικο Δικαστήριο επιλήφθηκε απευθείας του θέματος της δικαιοδοσίας του και αποφάσισε ότι δεν είχε δικαιοδοσία να εκδικάσει την αγωγή. Κατ'έφεση ο εφεσείων ισχυρίστηκε ότι οι σχετικές πρόνοιες της συμφωνίας μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, που στερούσαν τα κυπριακά Δικαστήρια δικαιοδοσίας να εκδικάζουν αγωγές εναντίον των οντοτήτων αυτών, ήσαν αντίθετες με τις πρόνοιες των άρθρων 30.1 και 28 του Συντάγματος.

Αποφασίσθηκε ότι:

(α) Σύμφωνα με τις πρόνοιες των σχετικών συνθηκών ο Οργά-

νισμός Ηνωμένων Εθνών και η Δύναμη των Ηνωμένων Εθνών στην Κύπρο UNFICYP) απολαμβάνουν του ιδίου καθεστώτος που έχουν οι διπλωματικοί πράκτορες.

(β) Σύμφωνα με τη Σύμβαση της Βιέννης, οι διπλωματικοί πράκτορες απολαμβάνουν καθεστώς πλήρους ετεροδικίας στις χώρες όπου είναι διαπιστευμένοι. Ετεροδικία σημαίνει ότι, εκτός από ορισμένες περιπτώσεις, δεν υπόκειται στη δικαιοδοσία των δικαστηρίων του

κράτους όπου είναι διαπιστευμένοι. Το προνόμιο αυτό είναι θεμελιώδες για το καθεστώς των διπλωματικών πρακτόρων.

(γ) Το καθεστώς ετεροδικίας που δίδεται στους διπλωματικούς πράκτορες και στις οντότητες που εξομοιούνται με αυτούς δεν είναι αντίθετο με τις πρόνοιες των άρθρων 30.1 και 28 του Συντάγματος, διότι σύμφωνα με το άρθρο 32 του Συντάγματος είναι δυνατή η ρύθμιση θεμάτων αναφορικά με τους αλλοδαπούς κατά τρόπον συνάδοντα με το διεθνές δίκαιο και διότι η εισαγόμενη διαφοροποίηση ήταν εύλογη υπό τις περιστάσεις.

Η έφεση απορρίφθηκε χωρίς έξοδα.

Υποθέσεις που αναφέρθηκαν:

Preece v. "ΕΣΤΙΑ" Α.Ε., (1991) 1 Α.Α.Δ. 568·

Malactou v. ArmeAi (1987) 1 C.L.R. 207·

Pavlou v. Returning Officer (1987) 1 C.L.R. 252·

Prasad v. State of Bihar (1953) S.C.A. 578·

Barbierv. Connolly (1895) 113 U.S. 923·

Hayes v. Missouri (1887) 30 Law Ed. 578·

Republic v. Christoudhia, (1988) 3 C.L.R. 2622.

Έφεση.

Έφεση από τον ενάγοντα κατά της απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας (Λαούτας, Ανατλ. Π.Ε.Δ.) που δόθηκε στις 28.4.1990 (Αρ. Αγωγής 3945/87) με την οποία απορρίφθηκε η αγωγή του εφεσείοντα, για το λόγο ότι το Δικαστήριο δεν έχει δικαιοδοσία,

Π. Μεσαρίτης, για τον εφεσείοντα.

Cur. adv. vult.

994

1. ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ, Δ. ανάγνωσε την ακόλουθη απόφαση. Η έφεση αυτή στρέφεται εναντίον απόφασης Δικαστή του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας, με την οποία απορρίφθηκε η αγωγή του εφεσείοντα, για το λόγο ότι το Δικαστήριο δεν έχει δικαιοδοσία.

2. Ο εφεσείων καταχώρισε την Αγωγή Αρ. 3945/87 εναντίον δυο εναγομένων:-

1. United Nations.

2. Commander of the United Nations Force in Cyprus, (UNFICYP).

3. Η απαίτησή του είναι γενικές και ειδικές αποζημιώσεις για σωματικές βλάβες που υπέστη στις 29 Ιουνίου, 1981, στο Αρχηγείο της Δύναμης των Ηνωμένων Εθνών, ενώ ήταν στην υπηρεσία της.

4. Βάση της αγωγής είναι αμέλεια, και/ή παράβαση καθήκοντος, και/ή παράβαση σύμβασης εργασίας.

5. Οι λεπτομέρειες, όπως καταγράφονται στην Έκθεση Απαιτήσεως, είναι:-

"The defendants and/or either of them:

1. Failed to establish and enforce a safe system of work.
2. Exposed the plaintiff to a risk of damage or injury of which they knew or ought to have known.
3. Subjected the plaintiff to present and imminent danger by keeping in operation a patently obsolete boiler, which was latently defective and was not properly functioning, because:

(a) The boiler was not equipped neither with a system for the indication of the temperature of the

995

water, nor with a signal warning when the water reaches the boiling point.

(b) The tap at the bottom was permanently out of order. The water could only be taken from the top, in a way which exposed the plaintiff to unnecessary risks.

4. Failed to train the plaintiff to operate the boiler.
5. Failed to keep the boiler in a proper and safe operating condition."

6. Στην Έκθεση Απαιτήσεως δεν αποδίδεται αμέλεια - πράξη ή παράλειψη - ή παράβαση καθήκοντος σε μέλος της Δύναμης.

7. Δικαστής του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας απεπύργελα ήγειρε θέμα δικαιοδοσίας.

8. Αφού άκουσε επιχειρηματολογία, εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση.

9. Το Δικαστήριο βασίστηκε στο Άρθρο 12 (α) της Συμφωνίας που συνομολογήθηκε στις 31 Μαρτίου, 1964, με Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερομηνίας 19 Μαρτίου, 1964, με ανταλλαγή επιστολών μεταξύ του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών και του Υπουργού Εξωτερικών της Δημοκρατίας, αναφορικά με το νομικό καθεστώς της Δύναμης των Ηνωμένων Εθνών στην Κύπρο - (η "Συμφωνία") - και κυρώθηκε, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του Άρθρου 169 του Συντάγματος, με τον περί της Συμφωνίας της Αφορώσης εις το Νομικόν Καθεστώς της εν Κύπρω Δυνάμεως των Ηνωμένων Εθνών (Κυρωτικός) Νόμον του 1964, (Αρ. 29/64), (ο "Νόμος").

10. Το Δικαστήριο αποφάσισε ότι δεν έχει δικαιοδοσία, γιατί το Άρθρο 38 της Συμφωνίας προβλέπει άλλο μηχανισμό επιλύσεως των διαφορών μεταξύ της Δυνάμεως και επιτόπιου προσωπικού. Απέρριψε τον ισχυρισμό του δικηγόρου του εφεσείοντα ότι η Συμφωνία, ή/και ο Νόμος

996

είναι αντισυνταγματικοί, με το νόημα ότι είναι αντίθετοι με το Άρθρο 30.1 του Συντάγματος που κατοχυρώνει το δικαίωμα προσφυγής στο Δικαστήριο, και με το Άρθρο 28 που διασφαλίζει το δικαίωμα ίσης μεταχείρισης.

11. Ο δικηγόρος του εφεσείοντα πρόβαλε τα ακόλουθα επιχειρήματα ενώπιον μας:-

(α) Το θέμα διέπεται από το Άρθρο 12 (α) της Συμφωνίας. Οι πράξεις, οι οποίες αποτελούν βάση της αγωγής, δεν αφορούν υπηρεσιακά καθήκοντα των μελών της Δύναμης. Ως εκ τούτου, η αστική δικαιοδοσία των Δικαστηρίων της Δημοκρατίας δεν επηρεάζεται.

(β) τα Άρθρα 12, 13 και 28 της Συμφωνίας είναι αντίθετα με το Άρθρο 30.1 του Συντάγματος, το οποίο διαφυλάσσει απεριόριστο το δικαίωμα προσφυγής στο Δικαστήριο και απαγορεύει τη σύσταση Δικαστικών Επιτροπών κάτω από οποιοδήποτε όνομα.

(γ) Οι πρόνοιες της Συμφωνίας, οι σχετικές με την παρούσα υπόθεση, παραβιάζουν το δικαίωμα της ισότητας, που διασφαλίζεται από το Άρθρο 28 του Συντάγματος.

12. Η Κυπριακή Πολιτεία ανακηρύχθηκε ανεξάρτητη και κηρύχθηκε Δημοκρατία τα μεσάνυχτα της 15ης προς την 16η Αυγούστου, 1960. Τότε υπεγράφη το Σύνταγμα της από τον Sir Hudge Foot, όπως ήταν τότε, Κυβερνήτη της Αποικίας της Κύπρου, τον κ. Γεώργιο Χριστόπουλο, Γενικό Πρόξενο της Ελλάδας, τον κ. Tuttel, Γενικό Πρόξενο της Τουρκίας, τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο και τον Δρ. Κουτσιούκ, με την ιδιότητα τους ως ο πρώτος Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας, σύμφωνα με το Άρθρο 187.1 (α) του Συντάγματος, που είχαν εκλεγεί βάσει του Εκλογικού Νόμου που ίσχυε αμέσως πριν την ημερομηνία της έναρξης ισχύος του Συντάγματος σε υλοποίησή ή εκτέλεση των Συμφωνιών Ζυρίχης - Λονδίνου - (βλ. *Graham Thomas Preecev. "ΕΣΤΙΑ" Ασφαλιστική & Αντα-*

997

σφαλιστική Εταιρεία Α.Ε., (1991) 1 Α.Α.Δ. 568.

13. Στις 20 Σεπτεμβρίου, 1960, με την Απόφαση Αρ. 1489 (XV) της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών, η Κυπριακή Δημοκρατία έγινε μέλος των Ηνωμένων Εθνών, αφού, σύμφωνα με το Άρθρο 4 του Καταστατικού Χάρτη, αποδέχτηκε τις υποχρεώσεις που διαλαμβάνονται σ' αυτό.

14. Τά Άρθρα 104 και 105 του Καταστατικού Χάρτη προνοούν:-

"104. The Organization shall enjoy in the territory of each of its Members such legal capacity as may be necessary for the exercise of its functions and the fulfilment of its purposes.

105.1 The Organization shall enjoy in the territory of each of its Members such privileges and immunities as are necessary for the fulfilment of its purposes.

2. Representatives of the Members of the United Nations and officials of the Organization shall similarly enjoy such privileges and immunities as are necessary for the independent exercise of their functions in connexion with the Organization.

3. The General Assembly may make recommendations with a view to determining the details of the application of paragraphs 1 and 2 of this Article or may propose conventions to the Members of the United Nations for this purpose."

("Άρθρον 104. - Η Οργάνωσις θα απολαύη επί του εδάφους εκάστου των Μελών της της αναγκαίας διά την άσκησιν των καθηκόντων της και εκπλήρωσιν των σκοπών της ικανότητας δικαίου.

Άρθρον 105. - 1. Ο Οργανισμός θα απολαύη εις το έδαφος εκάστου των Μελών του πασών των προνο-

998

μιών και ατελειών όσαι είναι αναγκαίαι διά την εκπλήρωσιν των σκοπών του.

2. Οι Αντιπρόσωποι των Μελών των Ηνωμένων Εθνών και οι υπάλληλοι του Οργανισμού θα απολαύωσιν ομοίως πασών των προνομίων και ατελειών όσαι είναι αναγκαίαι διά την ανεξάρτητον άσκησιν των καθηκόντων των σχετιζομένων με τον Οργανισμόν.

3. Η Γενική Συνέλευσις δύναται να προβαίνει εις συστάσεις προς καθορισμόν των λεπτομερειών της εφαρμογής των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου ή δύναται προς τούτο να προτείνει συμβάσεις εις τα Μέλη των Ηνωμένων Εθνών."

(Βλ. Δεύτερο Πίνακα του περί Καταστατικού Χάρτου των Ηνωμένων Εθνών (Τροποποιήσεις) Κυρωτικού Νόμου του 1965, (Αρ. 50/65).)

15. Στις 13 Φεβρουαρίου, 1946, η Γενική Συνέλευσις, με βάση τα Άρθρα 104 και 105, υιοθέτησε τη Συνθήκη επί των Προνομίων και Ασυλιών των Ηνωμένων Εθνών (1 U.N.T.S. 15), (η "Συνθήκη").

16. Το Άρθρο 1 της Συνθήκης προβλέπει ότι τα Ηνωμένα Έθνη έχουν νομική προσωπικότητα και έχουν την ικανότητα:-

(α) Του συμβάλλεσθαι.

(β) Της απόκτησης και διάθεσης ακίνητης και κινητής περιουσίας και

(γ) Έγερσης δικαστικής διαδικασίας.

17. Το Άρθρο 2 της Συνθήκης έχει:-

"Section 2. The United Nations, its property and assets wherever located and by whomsoever held, shall enjoy immunity from every form of legal process except

999

insofar as in any particular case it has expressly waived its immunity. It is, however, understood that no waiver of immunity shall extend to any measure of execution."

18. Τά Άρθρα 19 και 27 αναφέρονται στα προνόμια και ασυλία του Γενικού Γραμματέα και των Βοηθών Γενικών Γραμματέων και έχουν:-

"Section 19. In addition to the immunities and privileges specified in Section 18, the Secretary - General and all Assistant Secretaries - General shall be accorded in respect of themselves, their spouses and minor children, the privileges and immunities exemptions and facilities accorded to diplomatic envoys, in accordance with international law."

"Section 27. The Secretary - General, Assistant Secretaries - General and Directors travelling on United Nations laissez - passer on the business of the United Nations shall be granted the same facilities as are accorded to diplomatic envoys."

19. Η Κυπριακή Δημοκρατία, λόγω γεγονότων που συνέβησαν μέσα και πέριξ της Δημοκρατίας της Κύπρου, αποτάθηκε στο Συμβούλιο Ασφαλείας.

20. Με Απόφαση S/5575 του Συμβουλίου Ασφαλείας της 4ης Μαρτίου, 1964, καθιδρύθηκε από το Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών Ειρηνευτική Δύναμη των Ηνωμένων Εθνών στην Κύπρο, (η "Δύναμη").

21. Ενόψει των προνοιών του Άρθρου 105 του Καταστατικού Χάρτη και της Συνθήκης των Ηνωμένων Εθνών, έγιναν ειδικές διευθετήσεις που καθορίζουν ορισμένους αναγκαίους όρους

για την αποτελεσματική εκπλήρωση της αποστολής της Δύναμης, όσο αυτή παραμένει στην Κύπρο. Οι διευθετήσεις ενσωματώθηκαν στη Συμφωνία.

22. Η Συμφωνία αυτή έχει αυξημένη ισχύ έναντι οποιουδήποτε εσωτερικού νόμου, σύμφωνα με το Άρθρο 169.3

1000

του Συντάγματος - (βλ. *Malachtou v. Armefti* (1987) 1 C.L.R. 207· *Pavlou v. Returning Officer & Others* (1987) 1 C.L.R. 252, σελ. 268).

23. Η Δύναμη αποτελείται από το Διοικητή, που διορίζεται από το Γενικό Γραμματέα, σύμφωνα με την πιο πάνω Απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας της 4ης Μαρτίου, 1964, και κάθε άλλο στρατιωτικό προσωπικό που τίθεται κάτω από τη διοίκηση του.

24. Ο όρος "μέλος της Δυνάμεως", όπως ορίζεται από το Άρθρο 1 της Συμφωνίας, "αφορά εις παν πρόσωπον όπερ ανήκον εις την στρατιωτικήν υπηρεσίαν Κράτους τινός, υπηρετεί υπό τας διαταγάς του Διοικητού της Δυνάμεως Ηνωμένων Εθνών, ως και εις πάντα πολίτην τεθέντα υπό τας διαταγάς του Διοικητού υπό του Κράτους της ιθαγενείας του πολίτου".

25. Η Κυβέρνηση της Δημοκρατίας ανέλαβε να σέβεται τον αποκλειστικό διεθνή χαρακτήρα της Δύναμης και τη διεθνή φύση της διοίκησης και αποστολής της - (Άρθρο 6).

26. Το Άρθρο 12 παρέχει αστική ετεροδικία στα μέλη της Δύναμης, για οποιοδήποτε ζήτημα αφορά τα υπηρεσιακά τους καθήκοντα και παραπέμπει στο Άρθρο 38 (β) για τη διαδικασία επίλυσης διαφορών που αναφέρονται σε ζητήματα που αφορούν τα υπηρεσιακά καθήκοντα μέλους της Δύναμης και Κύπριο πολίτη. Το Άρθρο 12 δεν έχει εφαρμογή στην παρούσα υπόθεση, γιατί εναγόμενος δεν είναι μέλος της Δύναμης.

27. Το Κεφάλαιο "Προνόμια και Ασυλίες της Δυνάμεως" αποτελείται από το Άρθρο 23 μόνο, το ουσιαστικό μέρος του οποίου έχει:-

"23. Η Δύναμις, ως δευτερογενές των Ηνωμένων Εθνών όργανον, απολαύει του καθεστώτος, των προνομίων και ασυλιών ων απολαύει και ο Οργανισμός συμφώνως τη Συνθήκη επί των Προνομίων και Ασυλιών των Ηνωμένων Εθνών."

1001

28. Το Άρθρο 25, στην έκταση που αναφέρεται στο Διοικητή, έχει:-

"25. Ο Διοικητής θα δικαιούται των προνομίων, ασυλιών και διευκολύνσεων των προνοούμενων εν άρθροις 19 και 27 της Συνθήκης επί των Προνομίων και Ασυλιών των Ηνωμένων Εθνών."

29. Οι εναγόμενοι, στην παρούσα περίπτωση, είναι τα Ηνωμένα Έθνη και ο Διοικητής της Δύναμης. Τα Ηνωμένα Έθνη, και η Δύναμη απολαμβάνουν πλήρη αστική ετεροδικία.

30. Ο Διοικητής της Δύναμης έχει τα ίδια προνόμια και ασυλίες που έχει ο Γενικός Γραμματέας σύμφωνα με τα Άρθρα 19 και 27 της Συνθήκης, τα οποία έχουν παρατεθεί πιο πάνω.

31. Η Συνθήκη εξομοιώνει το Γενικό Γραμματέα με το διπλωματικό πράκτορα ή αντιπρόσωπο - (diplomatic envoy) - στο Διεθνές Δίκαιο.

32. Από την εποχή του σχηματισμού των πρώτων οργανωμένων ομάδων ατόμων παρουσιάστηκε η σύναψη σχέσεων μεταξύ τους για διακανονισμό ζητημάτων κοινού ενδιαφέροντος. Εκεί ανάγεται η γένεση του θεσμού της διπλωματικής εκπροσώπησης.

33. Οι διπλωματικοί πράκτορες αποτελούν το κύριο όργανο των διεθνών διαπολιτειακών σχέσεων. Το δικαίωμα της πρεσβεύσεως είναι συνυφασμένο με την έννοια του Κράτους και απορρέει από την κυριαρχία και ανεξαρτησία των Κρατών και αποτελεί, μάλιστα, ένα από τα συστατικά στοιχεία της ιδιότητας τους, ως υποκειμένων του Διεθνούς Δικαίου - (βλ. G. Tounkine και A.B. El - Erian Annuaire CDI 1957 I σελ. 9 - 12).

34. Οι διπλωματικοί πράκτορες έχουν το απαραβίαστο και ετεροδικία.

1002

35. Οι διπλωματικοί πράκτορες, σύμφωνα με την κρατούσα θεωρία, η οποία διατυπώθηκε και ρητά στο προοίμιο της Σύμβασης της Βιέννης περί Διπλωματικών Σχέσεων - (βλ. τον περί της Συμβάσεως της Βιέννης του 1961 περί Διπλωματικών Σχέσεων (Κυρωτικός) Νόμο του 1968, (Αρ. 40/68)) - για την εξασφάλιση της αποτελεσματικής άσκησης των καθηκόντων τους ως εκπροσώπων των Κρατών, απολαμβάνουν και απολαμβάνουν προνομίων και ασυλιών, όχι βεβαίως για να ευνοηθούν ως άτομα.

36. Ορισμένα από τα προνόμια των διπλωματικών πρακτόρων δεν είναι απαραίτητα για την ελεύθερη και αποτελεσματική άσκηση των καθηκόντων των διπλωματικών αποστολών.

37. Τά προνόμια των διπλωματικών πρακτόρων χωρίζονται σε δυο κατηγορίες: Εκείνα που απορρέουν από το Διεθνές Εθνικό Δίκαιο και εκείνα που παρέχονται από τα Κράτη λόγω αβροφροσύνης ή σκοπιμότητας. Η διάκριση αυτή δεν ακολουθείται στη Σύμβαση της Βιέννης.

38. Στην πρώτη κατηγορία κατατάσσονται το απαραβίαστον και η ετεροδικία, που ήταν, με βάση το Εθνικό Δίκαιο, υποχρεωτικά για τα Κράτη. Ήταν και είναι αναγκαία και επιβαλλόμενα από το Διεθνές Δίκαιο για την εξασφάλιση στους διπλωματικούς πράκτορες της απαραίτητης ανεξαρτησίας για την απρόσκοπτη άσκηση των καθηκόντων τους.

39. Σύμφωνα με τη Σύμβαση της Βιέννης, η ετεροδικία αποτελεί θεμελιώδες προνόμιο του διεθνώς προστατευμένου καθεστώτος των διπλωματικών πρακτόρων. Η ετεροδικία αφορά τη δικαστική εξουσία, με την έννοια ότι τα πρόσωπα που απολαμβάνουν αυτή δεν υπόκεινται στη δικαιοδοσία των Δικαστηρίων των Κρατών στο οποίο είναι διαπιστευμένα. Εξαιρούνται από τη δικαιοδοσία των Δικαστηρίων και, ως εκ τούτου, δεν μπορούν να δικαστούν από τα Δικαστήρια, για έλλειψη δικαιοδοσίας.

40. Η ετεροδικία συμπληρώνει την προστασία που παρέχε-

1003

ται από το απαραβίαστο. Η "ετεροδικία" είναι όρος ο οποίος αποδίδει τον Αγγλικό όρο "immunity from jurisdiction" και το Γαλλικό "immunité de jurisdiction". Λόγω της ετεροδικίας, η εξαίρεση του διπλωματικού πράκτορα από τη δικαιοδοσία των Δικαστηρίων στη χώρα στην οποία είναι διαπιστευμένος είναι γενική και εκτείνεται σε όλα τα Δικαστήρια που ασκούν Πονική, Αστική και Διοικητική Δικαιοδοσία.

41. Το Άρθρο 31 (1) της Σύμβασης της Βιέννης προβλέπει σχετική αστική ετεροδικία. Η Σύμβαση της Βιέννης κωδικοποίησε το Εθνικό Διεθνές Δίκαιο.

42. Ο διπλωματικός πράκτορας απολαμβάνει το προνόμιο της ετεροδικίας για όλες τις πράξεις του, επίσημες ή ιδιωτικές, εκτός από τις ακόλουθες εξαιρέσεις:-

(α) Επιπράγματη αγωγή που αφορά ακίνητη ιδιοκτησία που βρίσκεται στο έδαφος του Κράτους στο οποίο είναι διαπιστευμένος, εκτός εάν ο διπλωματικός πράκτορας την κατέχει για λογαριασμό του Κράτους του για σκοπούς της αποστολής.

(β) Αγωγή που αφορά κληρονομιά στην οποία εμφανίζεται ως εκτελεστής διαθήκης διαχειριστής, κληρονόμος ή κληροδόχος, ως ιδιώτης με ίδιο τίτλο και όχι στο όνομα του Κράτους για το οποίο είναι διαπιστευμένος και

(γ) Αγωγή που αφορά οποιαδήποτε επαγγελματική ή εμπορική δραστηριότητα που ασκείται από αυτό έξω από τα επίσημα καθήκοντά του, στο Κράτος που είναι διαπιστευμένος.

43. Η τελευταία εξαίρεση έχει περιορισμένη σημασία, γιατί οι διπλωματικοί πράκτορες δεν δικαιούνται, κατά κανόνα, λόγω της επίσημης ιδιότητάς τους, να ασκούν στο Κράτος στο οποίο είναι διαπιστευμένοι επαγγελματική δραστηριότητα άσχετη με τα διπλωματικά τους καθήκοντα.

1004

44. Το Άρθρο 42 της Σύμβασης της Βιέννης προβλέπει: - "Ο διπλωματικός πράκτωρ δεν ασκεί εν τω παρ ω η διαπίστευσις Κράτει δραστηριότητα επαγγελματικήν ή εμπορικήν προς ίδιον όφελος."

45. Ο Κύπριος νομοθέτης, πριν την κύρωση της Σύμβασης της Βιέννης, με το Άρθρο 12 (1) του περί Διπλωματικών Δικαιωμάτων, Ασυλιών και Προνομίων Νόμου του 1965, (Αρ. 60/65), πρόνοιε απαλλαγή του διπλωματικού πράκτορα από την Ποινική και Αστική Δικαιοδοσία, ταυτόσημη με την πρόνοια του Άρθρου 31 (1) της Σύμβασης.

46. Ο Διοικητής της Δύναμης, εναγόμενος 2, με βάση το Άρθρο 25 της Συμφωνίας και τα Άρθρα 19 και 27 της Συνθήκης των Ηνωμένων Εθνών, έχει αστική ετεροδικία, εκτός από τις περιπτώσεις - εξαιρέσεις που έχουν προαναφερθεί.

47. Το Επαρχιακό Δικαστήριο δεν έχει δικαιοδοσία στην παρούσα υπόθεση.

48. Η παράγραφος 1 του Άρθρου 30 του Συντάγματος δεν περιέχεται στην Ευρωπαϊκήν Σύμβασιν διά την Προάσπισιν των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών - ("Ε.Σ.Δ.Α."). Η παράγραφος αυτή προνοεί:-

"1. Εις ουδένα δύναται ν' απαγορευθή η προσφυγή ενώπιον του δικαστηρίου, εις ο δικαιούται να προσφυγή δυνάμει του Συντάγματος. Η σύστασις δικαστικών επιτροπών ή εκτάκτων δικαστηρίων υπό οιονδήποτε όνομα απαγορεύεται."

49. Αυτή στηρίχτηκε στο Άρθρο 8 του Συντάγματος της Ελλάδος του 1952. Περιλαμβάνει δυο σκέλη: Το πρώτο αναφέρεται στο ανθρώπινο δικαίωμα προσφυγής στο Δικαστήριο και το δεύτερο στις διατάξεις για τη δικαστική εξουσία.

50. Το δικαίωμα προσφυγής στο Δικαστήριο είναι θεμελιώ-

1005

δες και δεν μπορεί να ανασταλεί, ούτε σε περίπτωση προκήρυξης έκτακτης ανάγκης σύμφωνα με το Άρθρο 183 του Συντάγματος, (ιδιαίτερα παράγραφος 2).

51. Εκτεταμένη ανάλυση του Άρθρου 8 του Ελληνικού Συντάγματος του 1952 βλέπε στο Σύγγραμμα των Α.Ι. Σβώλου και Γ.Κ. Βλάχου - "Το Σύνταγμα της Ελλάδος" Μέρος Ι, Τόμος Β', 1955, σελ. 115 - 150.

52. Το δικαίωμα προσφυγής στο Δικαστήριο προστατεύεται ρητά από πολλά άλλα Συντάγματα. τα Δικαστήρια περιφρουρούν το πολιτειακό αυτό δικαίωμα. - (Βλ. Κρίτωνος Γ. Τορναρίτη - "Το Πολιτειακόν Δίκαιον της Κυπριακής Δημοκρατίας", σελ. 100 - 104.)

53. Οι συντάκτες του Κυπριακού Συντάγματος γνώριζαν το Διεθνές Δίκαιο και τα προνόμια και ασυλίες των διπλωματικών πρακτόρων. Με τον καταρτισμό και υπογραφή του Συντάγματος δημιουργήθηκε ένα νέο Κράτος. Το Κράτος αυτό θα είχε διακρατικές σχέσεις και θα ήταν υποκείμενο του Διεθνούς Δικαίου. Από τις πρώτες ημέρες της ανακήρυξης της Δημοκρατίας της Κύπρου η νέα Πολιτεία υπέβαλε αίτηση να γίνει μέλος του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών και, πράγματι, όπως έχει προαναφερθεί, πέντε εβδομάδες από την ημέρα της Ανεξαρτησίας, λήφθηκε η σχετική απόφαση από τα Ηνωμένα Έθνη.

54. Το Εθνικό Διεθνές Δίκαιο, σ' αυτό το πεδίο του Δικαίου, εφαρμοζόταν από όλα τα Κράτη, παρόλο που το ατομικό δικαίωμα προσφυγής στο Δικαστήριο προστατευόταν σε χώρες με γραπτό Σύνταγμα και σε χώρες που δεν έχουν γραπτό Σύνταγμα, όπως η Αγγλία.

55. Στην Ινδική υπόθεση *Ram Prasad v. State of Bihar* (1953) S.C.A. 578, ο Δικαστής Mukherjee, στη σελ. 592, παρατήρησε ότι "the meanest of citizens has a right of access to a Court for the redress of his just grievances".

56. Στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής το Δικαστήριο αποφάσισε ότι όλοι "should have like access to the Courts

1006

of the country for the protection of their persons and property, the prevention of wrongs and the enforcement of contracts". (*Barbier v. Connolly* (1895) 113 U.S. 923 και *Hayes v. Missouri* (1887) 30 Law Ed. 578).

57. Η παράγραφος 1 του Άρθρου 30 του Συντάγματος δεν αποκλείει την ετεροδικία των διπλωματικών πρακτόρων, που προϋπήρχε στο Διεθνές Εθνικό Δίκαιο και κωδικοποιήθηκε με τη Σύμβαση της Βιέννης.

58. Ένδειξη για την αναγνώριση του Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου είναι η πρόνοια του Άρθρου 32 του Συντάγματος, που είναι στο Μέρος II - "ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΩΝ" - και προβλέπει:-

"Ουδέν εκ των διαλαμβανομένων εν τω παρόντι μέρει εμποδίζει την Δημοκρατίαν να ρυθμίση διά νόμου οιονδήποτε θέμα σχετικών προς τους αλλοδαπούς κατά τρόπον συνάδοντα προς το διεθνές δίκαιον."

59. Η ετεροδικία των Ηνωμένων Εθνών και του Διοικητή της Δύναμης δεν είναι αντίθετη ή ασύμφωνη με την παράγραφο 1 του Άρθρου 30 του Συντάγματος.

60. Η Συμφωνία δεν παραβιάζει, επίσης, την αρχή της ισότητας που διασφαλίζεται από το Άρθρο 28 του Συντάγματος, γιατί η διαφοροποίηση είναι αντικειμενικά εύλογη και επιβεβλητή - (βλ. *The Republic of Cyprus and Another v. Maria Christoudhia and Another*, (1988) 3 C.L.R. 2622).

61. Συνοψίζοντας, το νομικό καθεστώς της Δύναμης διέπεται από το Άρθρο 23 της Συμφωνίας που κυρώθηκε με το Νόμο, το οποίο την εξομοιώνει με τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών. Η Δύναμη είναι δευτερογενές όργανο των Ηνωμένων Εθνών και απολαμβάνει των προνομίων και ασυλιών που απολαμβάνει ο Οργανισμός, σύμφωνα με τη Συνθήκη των Ηνωμένων Εθνών.

62. Η Συνθήκη παρέχει με το Άρθρο 2 γενική και απόλυτη

ετεροδικία στον Οργανισμό και, ως εκ τούτου, τα Κυπριακά Δικαστήρια δεν έχουν δικαιοδοσία.

63. Ο Διοικητής της Δύναμης - εναγόμενος 2, δικαιούται στα προνόμια και ασυλίες που έχει ο Γενικός Γραμματέας και οι Βοηθοί Γενικοί Γραμματείς του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, δηλαδή, τα ίδια προνόμια και ασυλίες που παρέχονται στους διπλωματικούς πράκτορες σύμφωνα με το Διεθνές Δίκαιο.

64. Σύμφωνα με το Εθνικό Διεθνές Δίκαιο και με τη Σύμβαση της Βιέννης, η οποία ουσιαστικά κωδικοποίησε τούτο, ο Γενικός Γραμματέας και ο Διοικητής της Δύναμης έχουν ετεροδικία ποινική, αστική και διοικητική, εκτός στις τρεις εξαιρέσεις που έχουν προεκταθεί και είναι άσχετες με την παρούσα υπόθεση.

65. Οι πρόνοιες του Νόμου και της Συμφωνίας δεν είναι αντίθετες ή ασύμφωνες με την παράγραφο 1 του Άρθρου 30 του Συντάγματος, ούτε παραβιάζουν την αρχή της ισότητας όπως διακηρύσσεται και διασφαλίζεται από το Άρθρο 28 του Συντάγματος.

66. Η Συμφωνία προβλέπει στο Άρθρο 38 μηχανισμό επίλυσης των διαφορών του επιτόπιου προσωπικού. Ο αρεσείων δεν αφήνεται χωρίς θεραπεία.

67. Για τους πιο πάνω λόγους, η έφεση αποτυγχάνει και απορρίπτεται.

68. Κάτω από τα περιστατικά της υπόθεσης και ενόψει των νομικών ζητημάτων που έχουν εγερθεί στην παρούσα υπόθεση, δεν εκδίδεται καμιά διαταγή για έξοδα.

69. Η έφεση απορρίπτεται

χωρίς διαταγή για έξοδα.